

Tas Latweefchu draugs.

1839. 16 Merz.

II^{ta} lappa.

J a u n a s s i n n a s.

Is Pehterburges. Tur eeksch birschas nammeem, pehz augsti zeeniga Reisera pawehleschanas, nahkoschâ Mai-mehnesi tahda patte skunstigu prezju islikshana buhs, kahda pehrnajâ waffarâ bija sagahdata Rihgâ, un pahre ko to laif' muhsu 26ta lappa stahstija. Peenems tur scho reis, tâ patt kâ jau pa teem gaddeem 1829 un 1833, prohwes no wissadahm skunstigahm prezzehm, ko tif pa Kreewu walstibu woi taifija woi audse, prohti: sihdi, willu, kas woi wehl pee ahdahm, woi jau nozirpta, linnus, kannepes un t. j. pr.; tâ patt arri rohkas darrijumus: wehrpenus no wissadahm sortehm, audekli, spizzes, grihdu drehbes; woi arri kahdas jaun-isdohmatas derrigas leetas, maschinus, rihkus un t. j. pr. — Zitti kohpmanni ire islassiti, kam nahkabs, tahs prohwes pretti nemt un pa kahtrahm salikt. Bet ja kahds ammatneeks woi fabrikants neds warrehs pats pee sawas prezzes islikshanas buht klah, neds sawu selli woi draugu afuhthit, tad tam brihw, sawas prohwes atkal zitteem kungeem peefuhthit, kam schis darbs sewischki uswehlehts un kurreu wahrdu Pehterburges awihses fluddina.

Is Pehrnowas. Lai juhr= un uppmalneekeem schinni laikâ tok par labbu mahzibu, ko tē stahstifim pahre to, kas scho seemu muhsu pussē notikke! Zreschâ Dezember, kad leddus us juhras pee mums wehl ne mas ne bija stiprs, stahweja sweineeki pa leeleem barreem no grihwas labbu gabbalu lihds Reidesmuischas rohbescheem us juhras leddu un puhlejahs ar saweem dukkureem un zitteem tihkleem. Pulkstens, warr buht, jau bija 11 preeksch pussdeenas, tad us reis pee stipra semmes wehja, wifs tas leels juhras=leddus gabbalu schkihrahs no semmes un dewahs us felgu; bet muhsu sweineeki, gan werstes tahumâ no mallas buhdami, to, Deewam scheht! ne nomannija wis. Ziklai weens no Reidesmuischas fainneekeem, Zahn Kuüsk ar wahrdu, kas lihds ar sawu kalpu, Zahk Lepp, sawus tihklus arri zaur leddu laide juhrâ, nojehgdams, ar kahdu warru straume winna tihklus rahwe, ar leelahm bailehm likke wehrâ, ka nu jau leddus eijoh. Ahtrumâ tadeht fagrahbe sawus rihkus, un lihds ar kalpu skrehje us semmes pussi, weenâ gabbalâ tâ patt ar skannigu balsi kâ ar rohkahm teem zitteem sweineekeem sihmedams, ka tur effoh leelas bailes. Mahzis pee galla, winsch atradde, ka leddus jau gan lihds 200 pehdas tahk no mallas bija noht. Ak tas was breefmas! Ko nu darriht? — Wehl trihs puifchi no paschas Pehrnowas

sweineekeem us leddus winnam peeffrehje un, behdadami pahf sawu dsihwibu, jau gribbeja mekleht glahbtees, peldejoht. Bet winnam wehl isdewahs, tohs apmeerinacht, un ar sawu wedgu nolause plattu leddus gabbalu, 2 lauka affis leelu, un tam wirfû lihds zekkeem uhdeni stahwedams, ar sawu gaxu kahrti few, sawu kalpu un tohs trihs puischus laimigi stuhme us mallu. Zur muhsu gohda-wihrs tuhlin no zitta Reides-muischas sweineeka nehme diwas laiwas, un tahs ar scha pascha fainneeka sirgeem wilke juhra, un us tahdu wihsi eeksch 4 moi 5 stundahm ar Deewa palihgu tohs zittus laudis wiffus, lihds trihs simts zilwekus, laimigi isglahbe. — Ap to paschu laifu, warr buht: tanni paschâ deenâ, arri no Audro- un Lindi-muischas effoht semneeki, kâ teiz, us juhras leddu ar sweijoschanu darbojuschees, kad arri tur leddus sahjis eet. Schee jau pahri werstes taht no mallas bija dsihci juhra, un gan wairs ne zerreja isglahbtees; bet tad Deews schehligâ prahâ wehl dewis, ka wehjsch greesahs un pehz ihfa laika wiffu leelu leddus gabbalu, lihds ar teem zilwekeem, winnu tihtleem un zitteem sweijas rihkeem, atkal eedsinne tai paschâ weeta, fur pirmak bija. — Ja pahf scho brihnischku notikkumu wehl flaidraku sinnu dabbusim, tad ne aismirsim, saweem lassitajeem to fluddinacht. (J. S. R.)

Ja irr leela mantoschana, ja zilweks Deewam kalpo un irr peetizzigs.

Wezs wihrs, Sihmanis Blade ar wahrdu, dsihwoja daschu gaddu sawâ dsimtenê, masâ sahdschâ, Wahz'semmê. Bijis 30 gaddus par saldatu, wiffôds kaxrds, no 1731 lihds 1761 lihds bija, daschreis preeksch ugguni stahwejis un daschu gruhribu iszeetis; bet pehdigi fashauts un eewainohts, wairs ne warredams tehru-semmei kalpoht, tappe atlaists par atstawku. No krohna dabbuja masu schehlastibu un tã dewehs us sawu dsimteni. — Bet te winnam ne bij nedf raddi nedf draugi, kas tam buhtu warrejuschî palihdseht; ar to masumu, kô no krohna dabbuja, ne warreja wis istift; eewainohts gruhru darbu ne spehje strahdaht, tapehz wehl eemahzijahs kurpes lahpiht, un ar scho animatu winsch tif dauds pelnija, dsihwibu knappi usturreht. Zik ka sausa maiste ne truhke, augstôds swehtkôds ween winsch few gabbalinu galkas warreja pirkt, un no allus gan vetti kahdu lahfici dabbuja baudiht. Swehtdeenâs ar wezzu munduru isgresnojahs, bet pa darba-deenahm walkaja wezzus falahpitus swahrzinus. Gultas pa wiffam tam ne bija, bet gulleja faktâ us ziffahm. — To masu lohdsinu, pee kurra strahdaja, winsch lihds puffei ar papihri bija aislippinajis, jô ne spehje glahsi pirkt. — Wehjsch un aukstums wezzai buhdinai zaur schkirbahm wiffur eelihde, un kaut gan fainneeks publejahs un balstija, zik spehdams, tomehr to aisdsiht ne warreja. — Kaut nu gan bija tahds nabbags, tomehr pa wiffu sahdschu, warr buht, pa wiffu aprinki ne atradde preezigaku un meerigaku zilweku, ne kâ muhsu Sihmani. Ne kad winnu redseja behdigu; ne kad ne kurreja, un daudsreis smeedams medse fazziht: "Woi tee kautini ne irr gekki, paschi ar behdahm sawu dsihwibu padarridami gruhru? Woi tee ne sinn, ka mums schehligs Tehws irr deb-

bestis, kas ifweenam peeschfirr, zif tam par labbu irr?“ — Tà dsihwoja Sihmanis jau defmit gaddus tanni fahdschâ, kad tas wezs mahzitajs nomirre, un draudse dabbuja jannu. — Schis gahje fahdu deenu garr wianna masu buhdiau, un dsirdeja to dseefinu dseedam: "Ro man ta pafaul' dohs." Atwehre durwis, un redseja firmu wihru, kas wezzu kurpi lahpija, bet mahzitaju eeraudsijs, darbu lifke pee mallas, un winnu preezigi sweizinaja. Mahzitajs, to arri apfweizinajis, waizaja: "Woi arri ihsti no firde të effat dseedajufchi, mihtais draugs?"

Sihmanis. Rapeh; tad ne? No firde! zeenigs mahzitajs!

Mahj. Bet man schkeet, ka pee tahdas nabbadsibas, fahdu të redsu, gan ihsti ne warr preezigs buht.

Sihmanis. Tad juhs manni gan turrait par nelaimigu un par nabbagu? Sinnams, schodeen fahli un maisi ween esmu ehdis; të irr mans uhdens stohpisch, tur mannas ziffas; bet tadeht ne esmu nelaimigs, un teescham ar daschu zittu zilweku ne mihtu, kas zeppetis ehd, wihnu dserr, un mihtsids spilwendes guft.

Mahj. Tas buhtu brihnums!

Sihm. Es sawas dahrgas mantas jums gribbu isteift, un juhs manni wairs ne turrefeet par nabbagu. Manna tizziba, ka weens schehligs Deews muhsu likteni walda, manna labba apsinnafehana, un meeriga, peetizziga firde, woi tahs naw dahrgas mantas? Es esmu weffels, un baddu wehl ne esmu zeetis. Arri preeku man ne truhst, kad es laukâ Deewa leelus darbus apbrihnoju. Man salko meschs un druwa, man dseed putnini, man seed pukkites, man spihd faulite, të patt kâ tam bagatam, un kad es to wiffu apskattu, tad es preezigs isfauzu: "Kungs, ta semme irr pilna sawas schehlastibas!"

Mahj. Labbi gan, bet woi tad behdas sawu drohschu meerigu prahtu ne kad ne skumdina?

Sihm. Gan fahdu reift, bet ne ilgi. Kas Deewam ustizz, un zerre us muhschigu dsihwofchanu, tas ne warr ilgi behdatees. — Es esmu zo gaddus bijis saldahts, un tikween divi behdigas deenas peedsihwojis; pirma, kad fahdâ karra faufchanâ mans mihtais draugs man blakkam tappe noschauts; ohtra, kad es pats wehl pussdsihws starp lihkeem gulleju. — Zittas behdas es ar pazeetibu esmu paneffis. Un nu ta zerriba, ka mannas dsihwibas wakkars wairs tahlu ne buhs, manni preezina.

Mahzitajs few flauzija affaru, dewe Sihmanam rohku un sazzija: "Teescham, mihtais draugs, us tahdu wihsi tu man schkeeti wiffâ mannâ draudse tas laimigakais, un es pats gribbu no tew mahzitees, peetizzigi pafaulê dsihwoht, un ar pazeeschanu behdas paneft." — No schi laika mahzitajs Sihmani dauds reis woi apmekleja, woi lifke pee sewim atnahst, un ar to pee weena galda ehdsams, laipnigi ar wiannu farunnajahs. — Bet të ne palifke ilgi. — Peh; fahdahm neddetahm mahzitajs, nahzis wiannu apmekleht, durwis atradde aisfehgtas. Labbu brihdi wolti klaudsinajis, lifke durwis atlaust, un atradde Sihmani us ziffahm — nomirruschu. Dseefmu grahmata un uhdens stohpisch tam gulleja lihdsâs, rohkas bij saliftas, itt kâ Deewu luhdsoht, un waigs wehl isfkattijahs tahds pats meerigs un mihtigs, fahds dsihwoioht. — Mahzitais lifke wiannu gohdigi paglabbaht, un pats par to gahdaja, ka

winnam tas gohds, fo tas dshwodams ne bija eefahrojis, pee kappä tappe parah-dihst; un fazzija jauku spreddiki pahre teem Deewa wahrdeem: "Ne krahjeet fewim mantas wirs semmes, fur kohdi un ruhfa tahs samaita, un pehz kurrähm sagli rohk. Bet krahjeet fewim mantas debbestis, fur neds kohdi, neds ruhfa tahs samaita, un pehz kurrähm sagli ne rohk." (Matt. 6, 19. 20.) D. St—m.

Zauneklu rihta dseesma sawä eefwehtischanas deenä.

Mel. Af Deews, no debbest usluhko ic.

Raktis suddusi! jau faulite
Uppaismo wiffas mallas,
Lai Deewa mihslib' pafaula
Nu reds, lai azzis wallas.
Eä zekahs manna firds us Tew,
Ur meef' un dwehsel' dohmohs few
Par uppuru tew, Zehtht! —

Deews, tawa aqs bij nomohdä
Pahr man no masahm deenahm!
Eihds schim man biis paligä,
Man neffis kä us rohfahm.
No daschahm breefmahm glahbis man,
Dauds preekus dewis baudiht man,
Rä mihtais tehws man swehtij's.

Man tawa dehla swehtais wahrds
No tewim dohts par sinu;
Uf kur tas manni firdi gahrds!
Kahds gaismas spehks ar winnu
Schai semmes muhscha tumfiba
Un manna paschä wakjiba! —
Par to tew slawu dohdu.

Eij mannä preekshä, pestitais!
Man rahdi sawas pehdas.
Pats wiffu labbais wadditais,
Ne atstahi' manni behdäs! —

Dohd' zeeti pee tew turretees;
Ur tewi ne warr paschkeebtees
No swehta debbest zekä.

Dohd' swehtus auglus redseht man
Ur schahdu preeka deenu,
Kas Kristus draudsei perwedd man
Ur pascha sohlischanu.
San kuhmi, behnam ne sinnoht,
Man Jesum wehlej'schi par gohd';
Nu pats tam schodeen dohmohs.

Uf peenemm' mihi, labbais ganz,
Eho jehru sawä draudse!
Dohd' staigahrt, palikt zeentjams
Par gohdu tawä faimé.
Taws bauflis swehts; taws wahrds mans
gohds,
Ur to lai schodeen muhscham dohts
Man dwehsel's meers un laime.

Eho mannu rihta uppuru
Tu gribbi schodeen klausiht,
Uf Debbests-Zehws! un baggati
Zaur Jesu manni swehtih! —
Zik dshwoschu, tik steigshohs arr,
Ra manna firds tew patikt warr; —
Do swehti sohlu! Amen. — R. S—j.

Sludina schana.

Zs tahm grahmatahm, sam wahrds: "Deewa wahrdu mihsotajeem" fewischki effam likfuschu nodrikkehrt tohs raktus, fo fouz: "Dahrga meddus lahfiti is ta akmina kalna Kristus, jeb ihfs pamahzischanas wahrds, fo wisseem swehteem un grehzineeteem par labbu ir farakstijis Tohmas Wilkof." Schi grahmatina (no 2 bohgeneem) faferta, pee mums dabbujama par 3 kap. sudr.

Brihw drifkehrt. No juhmallas-gubbernemtu augstas waldischanas puffed:

Dr. C. E. Napier sky.